

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

kiadó hivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigslager C. ezredel

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigslager C. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Kormányválság.

Volt egy kormány, amelyik Magyarországot a jog, törvény és igazság elvei szerint akarta békességgel kormányozni.

Szenvedélyes háboru, az obstrukcio háboruja megakadályozta a békességes, jogos, törvényes és igazságos kormányzást.

A háboru vége az lett, hogy a kormány beadta lemondását. A kormánybuktató párt pedig most köteles beszámolni az ország közönségének arról, hogy mit szerzett ő a magyar nemzetnek a nagy háboru eredményeként.

Semmit sem szerzett, hanem küzdelmnek eredménye: egy nagy közgazdasági krízis, melyet, Isten tudja, mikor fogunk kiheverni és az, hogy Magyarország parlamentje nem elég érett még arra, hogy jog, törvény és igazság szerint intézkedni, hanem ott van még, ahol a műveletlen nemzetek törvényhozásai vannak, ahol erőszakkal kell visszaverni az erőszakot.

Ne példálódzék nekünk most senki az osztrák parlament anarkiájával, Ausztriában az alkotmánynak meg van az ugynevezett szükségparagrafusa. Ausztriában akármilyen durva erőszakot alkalmazna is a Reichsrath, az nem vezet az államcsőd lejtőjére, mert Ausztriát az ismert 14. § alapján rendelkezéssel is lehet kormányozni, de Magyarországot nem lehet.

Ezért ismétljük örökké, hogy nem a kormány bukott, nem a szabadelvű párt-politika jutott lejtőre, hanem az erőszak győzött az igazság fölött.

Bebizonyult az is, hogy ha a magyar parlamentben obstrukció, van, azt passzív rezisztenciával legyőzni nem lehet, az obstrukciós politika ellen más fajta fegyverekkel szükséges harcolni.

A függetlenségi párt pedig mindkét öklével törülheti most hulló könyeit, mert azt a szerencsétlen pártot sohasem érheti többé súlyosabb csapás, mint amilyen a Széll-kormány bukásával érte.

Régi magyar közmondás, hogy akinek hatalom van a kezében, annak tudni kell a hatalommal élni. Széll Kálmán miniszterelnök nem élt a hatalommal. Azt hitte ő, hogy az ész fegyverével az emberi értelemre való befolyással is képes lesz meghódítani ellenfeleit. Nagy idealista volt. Csálódott.

Széll Kálmán és kabinetje visszaléptek, de a liberális politika nem távozik vele a politikai küzdőtérrel. Homlokterbe lép és jogait, hitelvit jobban és hangosabban követeli, mint valaha. Az eddigi kormánypolitika összes programpontjaival együtt ott maradt a politikai fórumon és a kabinetalakulás legszélsőbb kombinációi is — minden létező politikai párton egyértelemmel konstataják, hogy voltaképpen nem a kormánypolitika bukott, hanem az obstrukciónak ez a gözleme legelső sorban az obstrukció Nagy-ságok bukását jelenti.

Nem ezt akarták ők. Nem ez az a karó, melyhez az obstrukció becsületét kikötötték. Nem azt akarták, hogy Széll Kálmán visszalépjen, hiszen ebből mi előny származhatik a nemzetre? Ezért az eredményért nem kellett harcolni; emiatt nem volt szükséges az államháztartás ex-lexbe kergetni; nem volt szükséges az államgépezetet megakasztani; a tisztviselők fizetés emelési törvényét provizóriussá tenni; a beruházásokat megakadályozni.

De ha nem akarták is, elérték ezen eredményeket. Tessék most ezekkel beszámolni a nemzetnek, melynek akarására támaszkodni olyannyira kényelmes és népszerű dolog volt.

Fenyegetőznek. Azt mondják, hogy olyan ellentállást még nem látott a világ, amilyent az ellenzék fog kifejteni, ha Széll Kálmán utódja más eszközökhöz találna nyulni, mint amilyen a passzív rezisztencia volt. Már elkésetek, most akarják fölismereni a passzív rezisztencia becsét és törvényességét. Ennek a politikának az értékelését korábban kellett volna megcselekedni.

Vajjon hát mit cselekedhetnének még azok a jó urak, akik már a forradalmat sem akarták garantizálni? Hiszen megcselekedtek mindent, a legszélső végletekig mindent, amit az erőszak lejtőjén megcselekedni lehet. Terrorizáltak, dörömböltek, lármáztak, ugráltak, megmozdították az utcát, a népgyűléseket, a deputációkat; nos, mit tehetnének még?

Ma nincs kormányelnök és bizonytalan még, hogy ki foglalja el ezt az első méltóságot a közel jövőben. Hihetőleg, hogy ő Felsége a király olyan férfit biz meg kabinetalakítással, aki az igazi liberalizmus híve — és akkor föltétlenül bizonyos az is, hogy az új kormány legelső sorban is az alkotmányos rend helyreállítására fog törekedni. De bizonyosnak látszik az is, hogy ha az új kormány ismét olyan törvénytelen erőszakkal állana szemközt, mint amilyen erőszak miatt Széll Kálmán miniszterelnök most visszalépni volt kénytelen, — meg fogja találni az eszközöket melylyel a törvénytelen erőszak áldatlan harcát lefegyverezheti és a békés fejlődést biztosíthatja.

* * *

Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház június 16-iki ülésében, melyen a képviselők majdnem teljes számban jelen voltak, — jelentette be a kormány lemondását. A szabadelvű párt zúgó tapsval és éljanzésekkel fogadta a terembe lépő miniszterelnököt.

Az elnöki előterjesztések után mindjárt felemelkedett Széll Kálmán miniszterelnök és megtette politikai nyilatkozatát. Mély esendben, röviden, szárazon, minden fejtegetés mellőzésevel bejelentette, hogy miután az „összes faktorok az ő politikai módszerét már nem helyeslik, ezért ő június 14-én benyújtotta ő felségénél a kabinet lemondását, mely el is fogadtatott. Végül kérte a házat, hogy addig míg az új kormány megalakul, függessze fel tanácskozásait.

Az ellenzéki pártok vezérférfiai szólaltak ezután fel a szinte sajnálkozásuknak adott kifejezést Széll Kálmán távozása felett. Mindannyian elismerőleg nyilatkoztak Széll Kálmán törvénytiszteletéről. Hangsúlyozták, azonban azt is, hogy ha mostani kormány lemondása „a régi rendszer” újjászülését jelentené, ha a leendő kormány erőszakos és törvénytelen eszközökhöz nyulna akkor az ellen minden erővel fognak küzdeni.

TÁRCSA.*

Egyéb hazai fürdők.

Harkány (Baranya-megye.) Kénes hévízű, gyógyfürdő; fekszik Baranyamegyében, Siklóstól 20 percznyi távolságra. Az alföldi vasúton Eszékéről jövet Siklós-Vokányon száll ki az utas, hol kocsin folytatja útját. Pécsről jó úton 2-2 1/2 óra alatt juthatni el a harkányi kénfürdőbe, melynek vize sikeresen használható izom és ízületi csúznál, közvényes bántalmaknál, gyomohurutnál, bőrbajoknál, angolkórúknál stb. A gyógyépületben 60 szoba van napi 2 kor. 80 fillérért. A községben 200 különféle lakás kapható. A fürdő gyönyörű parkjában napokint négyszer zenekar játszik. A szokásos szórakozások és kiránduló helyek Harkányon is bőségesen megvannak. Rendelő fürdőorvos dr. Heller József, ki 20 év óta orvos a fürdőnek. A harkányi fürdő hazánk határait messze túlterjedő hírnévének örvend, melyet forrása csodálatos gyógyisikereinek, valamint a korszellem követelményeinek megfelelő gyógyberendezéseinek egyaránt köszönhet. Az angolkeri stílusban ültetett szép parkban, mely gypével és szőnyegágyaival, fasorai és szobraival, csendes zugaival és tágas tereivel 68 holdnyi területet elfoglal, van a fürdőintézet, mely a felső és alsó fürdőkből áll. A felső fürdőben foglalnak 24 magas, világos, tágas, jó szellőztetéssel ellá-

* A gyógyulást és üdülést kereső közönség érdekében több számon át fogunk hazánk nevesebb fürdő és nyaralóhelyeiről rövid ismertetőket közölni, melyeket a „Dunántúli Közművelődési Egyesület” „Fürdők és nyaralóhelyek” című munkájából vesszük át. A füzetet különben bárki ingyen kapja, ki érte a kiadó egyesülethez Budapest, VIII., Lóczy Szilárd-utca 2. sz.) fordul.

tott fürdőszoba, 24 szép fehér márványkádval. — Az alsó 20 fürdőszoba 22 horganykádval van bereendezve és czélszerűség tekintetében kifogás nélküli. — A 12 méter széles és 24 méter hosszú teljes fürdő, melybe 2000 hektoliter víz fér, a többi fürdőtől nyugatra fekszik, mely czélszerűen kijavított, válaszfal által férfiak és nők számára, külön fürdő létesített, s az előbbi félföldőlel kiegészített, úgy, hogy most a földött folyosóról, hol az 50 öltöző is van, közvetlenül a fürdőmedencébe lehet lépni. Ezen három fürdő az artézi-kutak körül körben fekszenek. A kádfürdők számára a forrásvíz egy a kúttól 20 méternyi távolságra levő 1600 hektoliter víz befogadására készített hűtőbe vezetetik, hol 62-5 fokról 38-40 fokra lehűtetvén, a fürdőbe bocsátatik. A teljes fürdő, mely nagy víztartónak mondható, közvetlen az artézi-kutakból kapja vizét. — Ezen fürdők, melyeket az artézi-kutak dűsan látnak el vízzel, május és szeptember hónapokban délelőtt 5-11-ig, június, július és augusztus hónapokban 6-11-ig, délután pedig egyformán 3-6 ig a fürdővendégek rendelkezésére állanak.

Herkules-fürdő. (Szörény-megye.) Herkules-nemében egyedüli kénes és kősó tartalmú, 50 C fokú hőforrás. Herkules-fürdő egy már a rómaiak által ismert fürdő, a mely a mi időkben világhírré tett szert. Mehádia régente nevezetes kulturhely s ma is szép kicsiny román falu. Herkules-fürdő 168 méternyire fekszik a tenger fölött egy teknőalakú, délnyugatról északkelet felé haladó völgyben. A Kárpátok hatalmas kiágazásai között zúg a kristálytisza víz Cserna. A fürdő majdnem a nizzai vonalon fekszik s hatalmas hegyfalak a viharok ellen természetes védőbástyául szolgálnak. Bőséges és tiszta itt az ivó-

víz, az égalj egyöntetűen enyhe. Herkules-fürdő a m. kir. államvasut egyik vasúti állomása, Szörény-megyében, Magyarország délkeleti zugában, a román határhoz közel, Mehádia partjától 7-5, Ó-Orsova, a dunaparti kis városkától, mely vasúti és gőzhajózási állomás is, 28 kilométernyire, vadregényes völgyben. Ezen, a természettől oly remekül alkotott keretben fekszik a gyógyhely, valóban nagyszerű épületeivel s az élvezetet, melyet a gyönyörű tájkép látása nyújt, csak fokozza a fürdőépületek díszje. A fürdőhely területén levő hévízvek száma 14-22. Mind e hévíz, az egyetlen Herkules-forrás kivételéből, kénvegyületeket tartalmaz. A gyógyhely égalja egyforma enyhe, a lég hőmérséklet egyformasága, kapcsolatban tisztaságával és a legjobb friss hegyi forrásvíz élvezetével, igen jötekonyan és gyógyítólag hat a betegekre. A fürdők következő bajoknál használatnak eredményes: köszvény, csúsz, csúszos ideg- és izombajok, mirigybajok, zuzódás, ficzomodás, csonttörés gerincevelő-baj, szifilisz, fém-, ólom-, higánymérgezés, a nő terméketlensége, köszvény, méhgörös, buskomorság, sápadtság, vérszegénység, váltóláz, emésztőszervek bajainál, aranyér, köszvény, gyomorhurut, máj, lép, sárgakór, epekő vagy idült húgyhólyaghurut, vese-, hólyagbajok, húgyvesebajok, a tüdő és légesövek idült hurutbajai, a mell- és hasüreg váladékainál. Mint utólagos gyógy mód nehéz betegségek utáni lábadozásokor, súlyos gyermekágy és kimerítő testi és szellemi megerőltetés után. A gyógyítás tartama a betegség szerint 5-6 hétig tart. A sok forrás közül, melyek a gyógyhely területén léteznek, csak következők használatnak fürdők gyanánt: A Herkules-fürdő:

Erre a képviselőház elnapolta ülését az új kormány megalakulásáig.

A kormányválság alkalmából ő felségehez kihallgatásra rendelték Bécsbe Apponyi Albert gróf, Csáky Albin gróf, Szapáry Gyula gróf és Tisza István gróf. Fehérváry Géza bárót a király hetfőn délelőtt fogadta már kihallgatáson. Déli egy és két óra között Csáky, Apponyi és Szapáry jelentek meg a Burgban, hol őket a király egyenkint külön kihallgatáson fogadta. Délután 4 órakor Tisza István gróf volt két óráig tartó kihallgatáson, mely alkalommal ő felsége megbízta a kormány alakításával.

Tisza István gróf miniszterelnökségének első hírért általános kétkedéssel fogadták. A megerősítést nyert hír aztán óriási kavargást idézett elő. Különösen az ellenzéknel volt nagy a felháborodás annak hírére, hogy Tisza István a klotúr akarja behozni és az ex-lex állapotban soroztatni és a házat felosztani fogja. De a szabadelvű pártban is erős ellenáramlat mutatkozott. A régi nemzeti pártiak, a diszidensek és az Andrásyok hívei tudtára adták Tiszának hogy nem támogatják.

Tisza István gróf kabinet alakítási kísérlete teljes kudarcot vallott. Hódossy Imre dr. nem fogadta el a neki felajánlott igazságügyi tárcazt, Wekerle Sándor dr. nem vállalta el a pénzügy-ministeri tárcazt és Széchényi Imre gróf a földmívelésügyi tárcazt utasította vissza. Ezek után Hyeronim Károly a közlekedésügyi és Berzevichy Albert a közoktatásügyi tárca örökös szintén lemondottak.

Tisza István gróf kormányalakítási kísérlete teljesen meghiúsult. Ő is, Fehérvári is még pénteken Bécsbe utaztak. Ő felsége előbb Fehérváryt fogadta egy órai kihallgatáson majd d. e. 10 órakor Tisza István gróf tett jelentést a királynak, amikor is visszaadta a megbízatást a király kezébe. A király kegyesen tudomásul vette a jelentést.

Lapunk zárta előtt kaptuk a Budapestről a következő telefon értesítést: **Khuen-Héderváry Károly gróf, horvát bánt ő felsége Bécsbe rendelte, hogy a kormányalakítással megbízta. Ő felsége szombaton d. u. 6 órakor fogadta Khuen-Héderváryt. A hírt Budapesten nagy ellenszennel fogadták.**

A Kossuth-párt szombaton tartott értekezletén elhatározta, hogy Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöksége alatt alakuló kormány ellen a technikai obstructio minden eszközt fogják alkalmazni.

Az ó-liberálisok mintegy 80 tagja Hyeronim Károly elnöke alatt tartott értekezletén Dániel Ernő báró indítványára határozatilag kimondták, hogy egy a 67-es kiegyezési alapon álló kormányt feltétlenül támogatni fogják.

A véres trón.

Európa nagyhatalmai nagyjában legalább a világ-lapok utján feljárnak, hogy hiszen az erkölcsi világrend ellen lenne az, ha az európai nagyhatalmak jóváhagyásával megszentesenék a belgrádi eseményeket. Az erkölcsi világrendet sértené, ha Európa uralkodói „testvérként” fogadnák Karagyorgyevics herceget, aki az Obrenovics család utolsó maradványának testén keresztül vérbéartott kézzel nyul a szerb koronához és a királyi jelvényekhez.

Karagyorgyevicsék pártja nem így írja körül a belgrádi eseményeket. Azt mondják, hogy az Obre-

novicsok leszorították ugyancsak véres akcióval a trónra jogos Karagyorgyevicséket és most az isteni igazság visszaadta a szerb népek az uralomra jogosult dinasztiait. Az, hogy ezt más uton elérni nem lehetett, mint ezzel a katonai összeesküvéssel, arról nem tehet senki és ebben az esetben el kell fogadni azt, hogy a cél szentesíti az eszközöket.

Hogy melyiküknek van igazuk — ezt a jövő fogja igazolni. Ki kell majd tennie annak, hogy az a mit a szerb hadsereg művelt, tetszetős dolog-e annak a szerb nemzetnek, amelynek ez a hadsereg a szolgálója és nem a gazdája. Mert fel kell tennünk azt, hogy bármennyire apró állam ez a Szerbia, mégis ott is már arra a tudatra ébredtek, hogy a hadsereg a nemzetért van és nem megfordítva. Ha ez a cselekedet amit a hadsereg elkövetett nem tetszik a szerb nemzetnek, akkor ez egy közönséges katonai revolt és semmi más. Ha azonban a szerb nemzet maga is úgy gondolkozik, hogy a „salus rei publicae” parancsoltta ezt a véres tettet és hogy másképpen ezt az országot a végelszűdéstől megmenteni nem lehetett — akkor ám feleljen a szerb nép azért, hogy vérral szerzett a Karagyorgyevicséknél trónt: de a tett bármilyen brutális, mégis államjogi tekintetből politikailag mégis államjogi cselekedet.

De miért is botránkoznak meg ezen a nagyhatalmak? Vajjon a trónok betöltése a népek és a zsarnokok sima munkája szokott lenni? Vajjon keztyűs kezekkel építették fel másutt a trónokat és vajjon a megszerzett trónokat szép szóval, vagy pedig véres kardcsapásokkal szokták-e megvédeni, fenntartani?

Mi ad okot a nagyhatalmaknak arra, hogy egyszerre megszállotta őket a humanizmus szelleme és csakugyan úgy érznek, amint azt a jó érzés parancsolja?

Hát a dolog úgy áll, hogy a valósággal ez az érzés csak színlelt és tettetett dolog. Mert ime azt tapasztaljuk, hogy az egész eset az európai egyensúlyt tulajdonképpen ki se billentette a maga megszokott helyzetéből. Ott van a politikai érzékenység az irányítói: a tözsde, még csak meg se mozdult és nagy lelki nyugalma erősen arra mutat, hogy itt tulajdonképpen nem valami nagy dolog történt. A siránkozó nagyhatalmak legalább nem veszik annak, mert meg se mozdultak. A legkisebb gondjuk is nagyobb, sem hogy beleérték magukat a Balkán darázs-fészkébe. Eszük ágában sincs e miatt Oroszországgal konfliktusba kerülni. A papiroson tehát ők is sirnak és nem egy államjogi nyilatkozat fog elhangzani, amely konderolálni fog a kiirtott Obrenovics dinasztia árnyékának. Mert egyéb nem maradt ebből a dinasztiaiból.

A valóságban azonban tovább forog a földteke, amely elbírja a legujabb véres trónt is.

A királyokat az uralkodástól nem igen riasztotta vissza az, ha trónjukhoz vér árán tudtak hozzáférni és Karagyorgyevics herceget is a legnagyobb valószínűség szerint nem fog Deák Ferencz álláspontjára helyezkedni, aki egy képviselői mandátumot azért utasított vissza, mert azt, bár hibáján kívül embervér árán lehetett megszerezni.

Karagyorgyevics aligha lesz ilyen érzékeny és nyugodt lélekkel fog bele ülni a véres trónba. Ő bizonyára azt fogja mondani, hogy hiszen mit tehet ő róla, ha érte annyira lelkesedett Szerb népe, hogy még ilyen áron is öt kivenő királyának?

Kivánta-e őt csakugyan a szerb nép, vagy pedig csak a hadsereg egy töredéke, amely elégtelen volt és amely erős érdemeket akart szerezni a mindenható orosznál, ahol már nevelik az új trónörökösöt? ez még eldöntve nincs.

A véres trón reá is várakozik — Európa pedig bölcs türellemmel nézi mindezeket a változásokat, melyeket lejátszat Európa mostani gazdája: az orosz Czar!

* * *

Az Obrenovics dinasztia lemeszárllása után hatod napra összeült a szerb nemzetgyűlés és megválasztotta Szerbia új királyát.

A királyválasztó szerb nemzetgyűlés június 15-én (ó-naptár szerint juu. 2.) az új konak bálteremében választotta királyát Velimirovics Péter szenátusi elnök elnöklété alatt.

A nemzetgyűlés első sorban legimitálta a kormányt és jóváhagyta összes eddigi intézkedéseit. Ezután visszaállították az 1888. évi alkotmányt és kimondotta, hogy az eddigi eseményeket fait accomplinak tekinti, a mit senkinek bolygatnia nem szabad s az utóbbi napok eseményeiért (királygyilkoláért) soha senki bíróság nem üdvözhető.

Ezután következett a királyválasztás, mely alkalommal Karagyorgyevics Péter herceget Szerbia egyhangulag megválasztott királyának jelentették ki. Az udvaron álló katonaságot azonnal feleskdték és a megválasztott királyt táviratilag értesítették.

Karagyorgyevics Péter, — I. Péter Szerbia király 1846-ban született Belgrádon. Atyja Sándor fejedelem az Obrenovicsok elől, 1859-ben menekült Szerbiából és a vele együtt az alig 13 éves fia Péter is. Rendkívül értelmes gyermek volt, aki sokat és szívesen tanult. Különösen fiatalabb korában sok időt töltött Magyarországon, utóbbi években azonban állandóan Svájcban és Franciaországban tartózkodott.

A francia-német háborúban mint francia százados vett részt. 1878-ban, a boszniai felkelésben külön csapatot szervezett és Mercunio kapitány álnév alatt harcolt az occupatio ellen. Edzett kintű katonává vált.

1883-ban megnősült, feleségül véve Nikita montenegrói fejedelem leányát Zorka hercegnőt. Házasságából két fia született: György, most 17 éves és Sándor, most 14 éves, akinek születése után felesége nemsokára meghalt.

A nemzetgyűlés husz tagu küldöttséget menesztelt Genfba I. Péter királyért. A küldöttség csütörtökön utazott el Belgrádból.

Karagyorgyevics Péter herceg Szerbia megválasztott királyja szerdán, június 24-én érkezik Belgrádba.

Ünnepélyes fogadtatására nagyban folynak az előkészületek. A város díszítéséhez és számtalan dialkapu felállításhoz már hozzáfogtak. A lelkesedés nagy.

H I R E K.

Városi közgyűlés. A törvényhatósági bizottság jövő szombaton tartja az évi harmadik rendes közgyűlést, melyen az 1902. évi zárszámadások és tárgyalatni fognak.

Vizsgák. Az áll. kereskedő- és ipartanonciskolában az évi zárvizsgák június 17, 18 és 19-én tartották meg. Mindhárom napon megjelentek a felügyelőbizottság és az ipartestület kiküldöttei. A vizsgákon tapasztalt eredmény valamint a bemutatott rajzok a tanoncok haladását igazolták. Az eredmény mindenkit teljesen kielégített, mi a Gececs Béla igazgatása alatt álló tantestületnek csak dicséretére válik.

Hivatalos hirdetések hírlapi közzététele. A magyar sajtó az, mely felrúta a nemzetet politikai tértelenségéből s jogai kivására biztatta csaknem egy félszázaddal ez előtt; a magyar sajtó az, mely magyar iradalmat teremtett s annak hosszú ideig egyedüli istápolója volt; a magyar sajtó az, mely nehány évtized alatt a nemzeti szellemet, hazánk édes nyelvét oly nagy mérvben terjesztette és segítette haladásra, mely más nemzeteknél ugyanannyi század alatt is tüneményeszerű volna, — ily körülmények között súlyos bűn elmulasztani bármely alkalmat, mely a

kősóforrás 56° C., fülkével, (márványból való fürdőmedence) 2 általános fürdővel a szegényebb sorsú mindkét nembeli fürdővendégek számára, 1 váróteremmel és 2 hidegvizmedencével. A Lajos-fürdő, kénforrás 45° C., 30 fülkével, 1 nagy társas-, 2 általános, 1 katonai legényégi fürdővel és 3 hidegvizmedencével. A Karolin-fürdő: kénforrás 37° C., 8 fülkével és két hidegvizmedencével. Az Erzsébet-fürdő: kénforrás 52° C., 9 fülkével, 1 nagy társasfürdővel és 1 hidegvizmedencével. A Szapáry-fürdő: kénforrás 48° C. A Mária-fürdőben van az uszoda. A fürdők télen át is használatnak. Gyógyításához következő források használatnak: Herkules-, Károly-, Erzsébet- és József-kutak és a Szemfürdő-források szembajosok erősítésére. A szemet vagy a vizen mossák, vagy a víz kigőzölgesei által közelik. Minden vendég, ki a gyógyhelyeken 5 napon túl tartózkodik, tartozik a gyógy- és zenejárdulékot (egyszer az idény alatt) fizetni; ez 3 osztályból áll: I. osztály 12 korona gyógy- és 6 kor. zenejárdulék; II. osztály 8 korona gyógy- és 4 kor. zenejárdulék; III. osztály 4 korona gyógy- és 2 kor. zenejárdulék. Családtagok és kísérő személyek 12 éven felül, a járdulék felét fizetik. Az utazás Budapestre Herkules-fürdőbe, Czeglédén, Szegeden, Temesváron, Lugoson, Karánsebesen, Porta orientális-on át Herkules-fürdőbe a m. kir. államvasúttal 10 óráig tart; Bécsből vasúttal 15 óráig. Bukarestből vasúttal 12 óráig és Belgrádból gőzhajóval 12 óráig. Orsovától vasúttal fél óráig tart. Megérkezéskor a Herkules-fürdő indóházánál a fürdőbe való menet céljából a vendégek rendelkezésére állanak társaskocsik, személyenkint egy koronáért és bérkocsik 2 kor.-ért; a menet 20 percig tart. A fürdő-iroda az Erzsébet-villában van. A lakások árai évad szerint ingadoznak. Rendesen két évadot különböztetnek meg: az egyik június 1-től

augusztus 31-ig tart, a másik a többi hónapokra esik. A főevadban magasabbak az árak. Az állami vendéglőknél kivül még magánházak is állanak a vendégek rendelkezésére körülbelül 250 szobával. Herkules-fürdőben egy és ugyanazon időben 3000 vendég kaphat szállást. A fürdővendégek társalgási gyűlhelye, hol zongora is áll szabad rendelkezésre. Itt társasmulatságok, tombolajátékok, gyermek táncmulatságok, táncszórók, balok és hangversenyek rendeztetnek. Ezenkívül naponta este 9—11-ig, valamint reggeli 8—9 s délután 5—7 órakor a fürdői zenekar játszik felváltva, majd a Herkules-téren, majd a gyógyterem előtti kies Gizella-parkban. Van itt állandó katonai és cigányzenekar. A gyógyterem közvetlen közelében van a 14 bolttal és 12 fülkével bíró bazar mindennemű árúkézzel. A Herkules-fürdő látogatását mindazoknak legmelegebben ajánljuk, kik egészségük helyreállítása, vagy tüdülés céljából hasonló, de korántsem oly nagy előnyöket és kényelmet nyujó gyógyhelyeket felkeresni kénytelenek. A Herkules-fürdői hidegvizgyógyintézetben a betegek felvételét az intézet vezetője eszközli. A z intézetben különösen kezeltek: ideggyöngesség, hystéria, hypochondria, buskomorság, katalapsia, ideges asthma, neuralgia, fejfájás, ideg- és gyomor bajok, gerinczagybajok, bénaságok. Az intézetben következők vannak használatban: teljes, fél- és lábfürdők, leöntések, csuronzives lepedőben ledörzsölések és pacsokolások, nedves beburkolások, izzasztó kura száraz s lepedőbe való burkolással, zuhany-, ülő és részletes fürdők, sugaras legyező-zuhanyok, nedves kötések, hidegborogatások, izzasztó szekrény. Az egyes gyógykezelésekre nagyobb befolyással van az egyéniség, mint a

betegség, és e szerint adatik meg a víz hőmérséke is, mely 9—26° R. között váltakozik, naponta egyszer vagy többször alkalmazásra. A gyógykezelést azonkívül elősegítik még a szabadlevegőn való tartózkodás, egyenes és meredek utakon való séta és ennek megfelelő diéta és életmód.

Homoród-fürdő. (Udvarhelymegye.) Homoród gyógyfürdő gyönyörű völgyben, két patak összetalálkozási helyén fekszik, a 200 hold területű fürdőterület központjában épült s mind egy 80 lakószobából álló, részben villaszerűen épített fürdő beltérletén. A fürdő gyógyforrásai hazánk leg-szénsavdúsabb égvényes vasas savanyúvizei közé tartoznak s a források vizei kintű sikerrel használatik: vérszegénység, sápkór, a légzőszervek bántalmái, általános testi gyengeségnél, női bántalmaknál. A fürdő a székelvudvarhely-héjasfalvi vasút székelvudvarhelyi végállomásától csak 17 kilométer távolságra fekszik és itt kényelmes bérkocsik mérsékelt díj mellett mindig találhatók. Szobák havonta 44—60 koronáig, naponta 3 koronáért kaphatók. Hidegfürdő 20 fill., meleg 70 fill. Magyar konyha. Etkezési árak szabályrendelet szerint meghatározva. Gyógy- és zene-díj az idényre 10 korona. Idény június 15. és szeptember 1. közt van.

Igló-Püred. (Szepes-megyében.) Klimatikus határban fekszik 580 méter magasságban a tenger színe fölött. Vasúti állomás Igló. Évad: május 15-től október 1-ig. Fürdők árai: meleg fürdők 60 fillér, fenyves 90 fillér, kádfürdők 40 fillér. Posta és telefon összeköttetés az iglói táviratállomással.

hazafias magyar sajtó erősítésére kínálkozik. Sajnálatosnak kell minősítenünk itt a délvidéken újabb tapasztalt azon szomorú tény, hogy a hivatalos hirdetések nem a magyar, hanem a német és szerb helyi lapokban szoktak közétetni. Igaz ugyan, hogy az 1880. LX. t. cz. 152. §. e kérdést úgy szabályozza, hogy a hirdetményeket egy helyi lapban lehet közétetni és így tág teret enged a szabad választásnak, — azonban hazafiai kötelessége minden állampolgárnak a magyar bíróság hirdetményét a magyar lapokban közétetni.

Országos vásár. A pancsovai Péter-Pál vásár július 9-étől 13-ig tart. Sátorok már jul. 8-án állíthatók fel; ugyanaz napon már felhajthatók az állatok is.

Olesőbb lesz a telefon. Most már hitelesebb alakban jelentkezik a hír, hogy a telefontelefonok leszállítják. Régi óhajlás valósul meg ez által. A telefon a milyen fontos, szinte nélkülözhetetlenné vált szerve a mai közlekedésnek, annyira drága. Pedig az állam az eddig tett számítások szerint roppant kamatot kap a befektetett tőke után s a jövedelem természetesen fokozódna, ha a díjak leszállítása révén ugyszólván mindeniknek hozzáférhetővé tennék a telefont. Ugy látszik, ezzel a gondolatokkal megbarátkoztak, akik e nagyszerű intézmény dolgát igazítják. Megbízható forrásból kapjuk a hírt, hogy a telefonárakat legközelebb országsszerte leszállítják s a kereskedelmiügyi minisztériumban már el is készítették az erre vonatkozó tervezetet. E szerint a telefonért havonként a mostani 10 korona helyett 5 koronát kell fizetni. Hivatalok, testületek ennek is felét — tehát 2 kor. 50 fillért — fizetik. ezenkívül mérsékelt havi pótdíjat róznak azokra, akik naponként sűrűbben veszik használatba a távbeszélőt.

Ragályos betegség. A vörheny járvány városunkban még egyre tart. Jelenleg 21 házban 32 vörheny beteg van. Javulás annyiban mutatkozik, hogy a betegség euyhabb természetű. A járvány korházban négy beteget ápolnak.

Kutyazárlat. A városban előfordult veszetségi eset miatt a rendőrség negyven napig tartó kutyazárlatot rendelt el. Ezen idő alatt a kutyákat megkötve kell tartani vagy biztos szájkosárral ellátva pórázon lehet vezetni. Áthágások 200 kor. pénzübüttetéssel sújthatók.

Rákóczi-album. A Rákóczi szabadságharc kétszázados évfordulója alkalmából értékes, becses és időszerű ajándékkal kedveskedik olvasóinak a legregibb és legnagyobb, legjobban szerkesztett, független irányu magyar napilap: az Egyetértés. Egy Rákóczi album lesz ez a kiválóan becses díszmunka, a melynek nagyobbik fele a kétszázados évforduló események irásában és képben való ismertetésének és bemutatásának lesz szánva. A Rákóczi-korszak lesz tehát az album fő tárgya s hivatott művészek képei, a legkitünőbb írók és történettudósok, valamint politikusok tanulmányai festik majd hiven ezt a hatalmas időszakot... Ezen felül persze az év minden kimagasló eseményének és a magyarság minden nagy érdekének jut tér az albumban s lesz ezeken kívül nagy irodalmi rész is, a mely díszes válik majd minden könyvtárnak. Mutatóul ez albumból minden ujonnan belépő előfizetőnek a kiadóhivatal azonnal küld teljesen ingyen és bérmentesen egy gyönyörű kartonlapot, a mely K o s s u t h Lajos leghívebb arcképe. A kép, a mely sok mással együtt az album egyik melléklete lesz, Morelli tanár metszése és a Franklin-Társulat kitünő nyomdájából körül ki. Az évközben járó kedvezésekből ez a karácsonyi ajándék nem von el semmit. Nagy ünnepi mellékletek, bőséges irodalmi rész, a legkitünőbb regények, nagy események idején külön kiadások és külön mellékletek sohasem maradnak el. Az Egyetértés megrendelhető egy hónapra 1 frt. 80 kr-ért a kiadóhivatalban: Budapest, IV., Vármege-utca 11. szám.

Első automobil Pancsován. Esemény számba menő látvány volt tanuja pénteken este a Gromon utcában sétáló közönség. Egy valóságos automobil dübörgése ejtette bámulatba őket. Dániel László volt torontáli alispán illetve nohrádi főispán jött kanaki birtokáról látogatába dr. Gyertyánffy Jenő főszolgabíróhoz. A gépkocsinak természetesen sok bámulója akadt.

Varieté. Az első budapesti varietárság ma vasárnapon és holnap hétfőn válogatott műsorral előadásokat tart a „Hungária“ szálloda kerti helyiségeiben. Első időben az előadások — melyek családok számára vannak szánva — az étteremben tartalmak.

Az osztálysorsjáték most befejezett II. osztályú húzáson a 25.000 koronás főnyeremény a 52235 számra esett. A sorsjegyet Gaedicke A. Budapest ismert szerencsejegyűtdéje adta el. Tényleg nem mulik el húzás a nélkül, hogy ez a czég egy főnyereményt ne

mutatna fel, olyannyira, hogy a nagyközönség körében máris szálló igévé vált a Gaedicke szerencsejegyűtdéje és mindenki csak ezen czégtől akarja sorsjegyeit vásárolni.

A nagy reklám, mely a legújabb időben a különféle erősítő és tápkészítmények érdekében folyik, oda hatott, hogy a fehérvény nagy tápértéket ma már mindenki ismeri. Legfőbb kellek, hogy az ilyen erősítőszer, kellemes ízű és könnyen emészthető legyen. A Somatose e mellett még azon előnnyel bír hogy a fehérvényet ugyszólván már emésztett állapotban tartalmazza. Továbbá mint étvágygerjesztő táp és erősítőszer már azért is teljes figyelmet érdemel, mert kitünő tulajdonságainál fogva már sok ezer gyengélkedőnek szerezte vissza erejét és életkedvét. A Somatose kitünő szolgálatot tesz sápkór, vérszegénység, a gyomor és bél mindennemű megbetegedéseinek, továbbá minden sorvasztó betegségnek és már rövid időn belül izom- és szulyszorulatot eredményez

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamenyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említsre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Különfélék.

Ujságszínaló nők. Olyan ujság, amit csupa nő ír és szerkeszt Európában, már kettő is van. Az első Párisban alapították, ez a Fronde című napilap, amelynek a szerkesztőségében csupa nő ül az íróasztalok mellett. Pár évvel ezelőtt Olaszországban is alapították ilyen lapot. Amerika tehát ebben már elestett az elsősg dicsőségétől; de most viszont azt még se találná helyénvalónak, hogy ott ne legyen olyan, ami Európában van s ime Amerikában is megindul az asszonyok lapja. Chicagóban jelenik meg, a czime Daily Bulletin lesz. A tulajdonosa egy részvénytársaság, a részvényesek legnagyobb része az amerikai dollár fejedelmek feleségei és leányai kezében van. Az alapítóke nem valami sok, összesen százezer dolár. A lap főszerkesztője Dickinson kisasszony lesz. Férfit se a szerkesztőségbe, se a kiadóhivatalba be nem fogadnak.

A halottegetes statisztikája. Nagyon érdekes a francia halottegető társaság elnökének, Bourneville doktornak a jelentése, amelyből megismerhetjük a halottegetők mindezeideig csak Európában, Amerikában és Oceaniában működnek. Számuk összesen nyolcvannegy. Az oceaniái krematorium nemrég kezdte meg működését Adelaideban. Legtöbb halottegető-intézet Olaszországban van, számra huszonnyolc. Franciaországban még csak három krematorium működik: a párisi, a renei és a reimsi. Az elégetett halottak száma tekintetében azonban Franciaország vezet, mivel ebben az egy országban több halottat — 29,470-et — égettek el 1889. augusztusától 1901. végeig, mint a világ összes halotthamvasztójában együttvéve.

Ötven napig a föld alatt. Charkovban történt márczius közepé táján, hogy ott egy munkás eltűnt valamelyik aknában. Április 29-ikén találták csak meg egy félreeső üregben, ahonnan nem bírt kijutni. Ötven napig élt ott étlen-szomjan s valóságos csontvázvá soványodott. Most azonban a gyöngösesen kívül semmi egyéb baja nincs és az orvosok biznak benne, hogy újra lábba állíthatják. Azt hiszik, hogy itt a lethargiának egy különös neme forog fenn.

Az edinburgi menyasszonyok privilégiuma. Királynak lenni sokszor nehéz és terhes dolog, ám azért korántsem kétségbeesítő állapot, ha valakit az szerencsétlenség ér, hogy királynak születik. Vannak a királyi életnek szép oldalai is és kétségtelenül idetartozik az edinburgi arák májusi privilégiuma is. Edvard király edinburg látogatása alkalmából egy angol lap fölveti a kérdést, vajon élni fog-e az uralkodó azzal a privilégiummal, amelyet elődei sem vetettek meg soha. Edinburg város aráinak ugyanis jogukban áll, hogy május hónapjában megcsókolják a királyt, ha az gyalog menvén, szembe kerül velük az utcán. IV. János a maga idejében sgen lelkiismeretesen fogta föl ezt a privilégiumot és föl van jegyezve róla, hogy róta Edinburg utcáira virágfakasztó május havában (a szép szokás kizárólag erre a hónapra ssoritkozik), menyasszonyokat keresett, „akik megragadva az alkalmat, őt folyton csokolják.“ Bizvást hihetjük, hogy a privilégiummal való élést ez esetben csupán a király vette komolyan, Edinburg arái nem igen törték magukat utána. Hogy a szép szokás honnan veszi eredetét, arról nem tudunk, azonban bizonyos, hogy ősrégi hagyománya nemes Edinburg városának.

Nyiltér*).

Rohitschi „Styriaforrás“ gyógyviz

Gyomor-daganatok és görcsök,
Bright-féle vese-gyulladás,
torok- és gége hurut,
gyomor- és bélhurut,
hugysav diathese,
kiváló czukor betegség,
gyógyeredmény! gyomorkeményedés,
májban ellen.

Orvosiilag ajánlja!

Nagybani raktár Magyarország részére:
Hoffmann Józsefnél, Budapest, Bathory-ut. 8. sz.

* Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Thierry A. Védangyal-gyógyszertára

BALZSAMJA

a legjobb diätetikus háziázer.

emésztési zavarok, gyengeség, émylgyőség, gyomorégés, felfúvódás stb. ellen, köhörcsö-csillapító, görcsűntető, nyákosító és tisztító hatású. 12 kis üveg vagy 6 duplatüveg ára, dobozzal együtt, bérmentve 4 kor. Thierry A. gyógyszerháza a Védangyalhoz Pragrada. Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Csak az itt feltűntetett a páczavédjeggyel valódi. Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

Thierry A. valódi Centifolia-kenőcs

a legerősebb szivókenőcs, mely a seb alapos tisztításával fájdalomcsillapító és gyorsan gyógyító hatású s puhítás által megszabadítja a sebet minden behatolt idegen anyagától. Touristáknak, kerékpárosoknak és lovaglóknak nélkülözhetetlen. Bérmentve postai küldéssel 2 tégely ára 3 K. 50 f.

Thierry A. Védangyal-gyógyszertára Pragrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Utazásokatól óvakodjunk a figyeljünk az itt feltűntetett védjegyre, mely minden tégelybe be van égetve.

Központi raktár Budapestben, Török J. gyógyszerháza, Zágrábban Mitebach S. gyógyszerháza és Bécsben C. Brady gyógyszerháza-ban. Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

Egy régi jó háziázer

melynek egy családban sem szabad hiányoznia: a mindig jól bevált

Hess Ernő féle

Eucalyptus

garantált tisztaságú, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természeti készítmény. Németországban és Ausztria-Magyarországban törvényesen védve. Olesó ára, 1 kor. 50 fill. eredeti üvegenként, mely igen sokáig eltart, mindenkinek lehetővé teszi annak megszerzését az egészség elnyerésére és a betegség elkerülésére.

1500-nál több dicsérő- és elismerő-levél érkezett hozzám — kéretlenül — oly kigyógyultaktól, kik

szakgatásokban, hát-, mell- és nyakfájásban, zsába, légzési nehézségek, nátha, fejfájás, a belső nemes szervek megbetegedése, idült sebek, bőrbetegségek és egyéb bajokban szenvedtek.

Senki se mulasztssa el, megküldeni magának azon nagyfontosságú könyvet, melyben az Eucalyptus-készítmények pontosan le vannak írva s hogy azoknak a fentemlített betegségeknek való, sokoldalú eredményes alkalmazása miként történik. Ezen könyvet a szenvedők érdekében bárhova teljesen ingyen küldöm meg s abban az olvasó meggyőzése végett, kigyógyultaktól származó, bizonyítványokat nagy számban tettem közzé. — Klingenthal I. Sa. (Szászország).

Hess Ernő

13-1 Eucalyptus-behozatala.

Kéretik a védjegyre szigorúan ügyelni.

Raktár Pancsován: Radla Frigyes és Georgievits István urak gyógyszerháza-ban.

A SINGER NÉV VARRÓGÉPEKNÉL

azon világhír következtében, a melyet a gyár 50 éves lelkiismeretes munkával szerzett, legjobb anyag- és mintaszerű szerkezetért biztosítékká nőtte ki magát. Ez az oka annak, a miért annyi más gyáros és varrógép-kereskedő gépeink utánzatait, pl. „Central Bobbin“ de még „Singer“ név alatt is árusítja. Ne csalassuk meg magunkat ilyen visszaélés által, kérdezzük meg a vételkor, hogy a gép a mi czégünkötől származik-e és ne elégedjünk meg kitérő válaszszal.

SINGER Co. varrógép részvény-társaság.

Temesvár-Belváros. Hunyadi-utca 10. szám.

Különösen figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy eredeti SINGER-varrógépek kizárólag nálunk kaphatók és sehol másutt.

ADLER ISTVÁN

bútorraktára és kárpitos-műhelye **PANCSOVÁN**
Gromon-utca 8. sz. az udvarban.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat fényezett és fénytelen bútorokból, teljes lakásberendezésekből a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig.

Gazdag választék szalon-garnitúrákban
magas és közönséges divánokban
és ottománokban.

o o o Továbbá nagy raktár o o o

képek, tükrök, és gyermekkocsikban.

Dús választék faredőnyökben
és felhúzó zsalu-mintákban.

Kárpitos-műhelyemben minden e szakmába vágó munka olcsón, szakértelemmel és izlésesen készíttetik.

Kérem, czégre különösen ügyelni, mintán raktáram kizárólag csak a Gromon-utca 8. sz. allati udvarban létezik.

Rozsnyói vasas gyógyfürdő és hidegvizgyógyintézet.

Rozsnyó, Gömör-megye. Rozsnyó, Gömör-megye.

Vasas hidegvizgyógyfürdő

klimatikus gyógyhely

Fekszik 400 méternyire a tenger színe felett, szelek ellen teljesen védett, kies fekvésű Csucsomi völgyben, 1290 méter magas Pozsáló v. Ökörhegy alján, a várostól 20 percnyire. Pormentes levegő, gondozott sétányok, villamos világítás, feltűnően olcsó árak, vasut, posta, távirda állomás, a várossal telefon összeköttetés. — Elő és utó idényben 30% engedmény. — Nagy kiránduló helyek: Dobsinai jégbarlang, agteleki csepkőbarlang, Szádellői völgy, Krasznahorka-Váraljai vár, stb.

Képes prospectussal és felvilágosítással készséggel szolgál

Dr. Hajesi Sándor,
Dr. Huerbach Lajos,
fürdő orvosok.

a fürdőigazgatóság:
Feymann László,
fürdőigazgató.

3-3

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kules“

jegygyel

legjobb, legkládósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Mindenféle képeslevelezőlapok

kaphatók:

A WITTIGSCHLAGER-féle KÖNYVKERESKEDÉSBEN, Pancsován.

McCormick Harvesting Machine Comp.

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

KATALOGUSOK ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kéveköttetőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila“ kéveköttetőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

WITTIGSCHLAGER C.

KITÜNTETVE:
Budapest 1885. ezüst érem.
1896. elismerő oklevél.

KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZE

KITÜNTETVE:
Temesvár 1891. ezüst érem.
Páris 1900. bronz érem.

Pancsován, Gromon-utca 2. szám alatt, saját házában.

Készít mindennemű

könyvnyomdai munkákat,

u. m.: szín- és műnyomást, műveket és brosurákat az országban divó minden nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözünyeket, árjegyzékeket,

eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat, gyászjelentéseket, gabonavásárlási szelvényeket, látogató-, csim- és ajánlási-kártyákat, ezimmel és czéggel ellátott levélpapirokat és kenderborítékokat stb. stb.

izléses, tiszta és szép kivitelben

a lehető legolcsóbb árakon.

Mindennemű könyvkötészeti munkák csinos kivitelben, jutányos árak mellett végeztetnek.